

1) відмова від пропонування інновацій за певною компетенцією в бізнесі (наприклад, за певним бізнес-процесом на підприємствах роздрібною торгівлі, як компетенцією);

2) зменшення пропозиції інновацій за певним фактором (бізнес процесом);

3) збільшення пропозиції інновацій за певним фактором (бізнес-процесом);

4) пропонування інновацій за новими факторами (бізнес-процесами), які не є типовими для цього підприємства.

У підсумку цей метод дозволяє визначити напрями інвестицій в інновації на підприємстві роздрібною торгівлі як в розрізі окремих ключових компетенцій (наприклад, бізнес-процесів тощо). Цю модель необхідно доповнювати оцінкою віддачі інвестицій інновацій за кожним із факторів, що розглядаються в якості ключових компетенцій, визначивши рівень кореляції між інвестиціями в інновації та результативними показниками оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства. Далі мають бути розписані конкретні інноваційні заходи, що мають забезпечити реалізацію інноваційного процесу на рівні окремих компетенцій (наприклад, складових бізнес-процесів) щодо реалізації конкретних напрямів інновацій, передбачених та можливих для підприємства. Акцент на інноваціях нами зроблено по тій причині, що власне інновації різного типу, і за різними компетенціями, які є предметом конкуренції в галузі, є тим засобом, який допомагає підприємствам успішно адаптуватися і конкурувати в мінливому динамічному ринковому середовищі. А обґрунтування напрямів інвестицій в інновації здійснюється, а відтак, і вимагає розробки відповідної стратегії.

Список використаних джерел:

1. Минцберг, Г. Школы стратегий. Стратегическое сафари: экскурсия по дебрям стратегий менеджмента [Текст] : пер. с англ. / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел. — СПб. : Питер, 2001. — 336 с.
2. Ансофф И. Стратегическое управление / Ансофф И.; [пер. с англ.; под ред. Л. И. Евенко]. — М. : Экономика, 1989. — 519 с.
3. Мазаракі А. А. Торговельне підприємство: стратегія, політика, конкурентоспроможність : монографія / А. А. Мазаракі, Д. М. Тнеслінський, І. В. Смолін. — К. : Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2010. — 384 с.
4. Чан Ким У. Стратегия голубого океана / У. Чан Ким, Р. Моборн. — М. : НІРРО, 2005. — 272 с.

ПОНЯТТЯ ЛІКВІДАЦІЇ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

*Головачко В. М., к.е.н., доцент
Мукачівський державний університет*

У нормальному і закономірному процесі ринкової економіки з її непередбачуваністю і певною імпульсивністю підприємства створюються, функціонують і ліквідуються. Проблема ліквідації підприємств є надзвичайно актуальною, оскільки кожен суб'єкт господарювання, незалежно від виду основної діяльності і форми власності повинен реально оцінювати як власний фінансовий стан та фінансові можливості, так і фінансовий стан потенційних партнерів чи конкурентів.

Величезний внесок у вивчення цього питання зробили такі вчені-правники, як Т. Д. Айткулов, М. І. Брагінський, О. М. Вінник, В. К. Джузь, А. В. Коровайко, В. К. Мамутов, С. В. Мартишкін, О. А. Наумов, М. В. Телюкіна, В. С. Щербина та багато інших.

Ліквідація суб'єкта підприємницької діяльності є таким же закономірним та органічним процесом, як і створення.

На сьогоднішній день чинне законодавство поки що не визначає загального поняття ліквідації юридичних осіб. Так, Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у статті 1 дає визначення цього поняття, але лише стосовно процедури банкрутства. Ліквідація при банкрутстві – це припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності, визнаного господарським судом банкрутом, з метою здійснення заходів щодо задоволення визнаних судом вимог кредиторів шляхом продажу його майна.

Юридична наука узагальнює поняття ліквідації, як регламентовану законом процедуру, результатом якої є припинення діяльності юридичної особи. Отже, ліквідація – це одна із форм припинення юридичної особи.

Юридична особа ліквідується: за рішенням її учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами; за рішенням суду [4].

Що стосується підстав для ліквідації юридичної особи, то такими можуть бути, зокрема: закінчення строку, на який було створено юридичну особу, або після досягнення мети, поставленої при її створенні; у зв'язку з визнанням судом недійсною державної реєстрації юридичної особи через допущені при її створенні порушення, які не можна усунути, а також в інших випадках, передбачених установчими документами; інші підстави, передбачені законодавчими актами України.

Ліквідація юридичних осіб здійснюється без переходу прав і обов'язків підприємства, що ліквідується, до інших осіб, тобто без правонаступництва. При ліквідації підприємства його права й обов'язки припиняються [3].

Ліквідація суб'єкта господарювання можлива як у добровільному, так і примусовому порядку. Підстави ліквідації можуть бути передбачені законодавством, установчими документами, законодавчими актами погіршення фінансово – економічного стану тощо.

За таких підстав у добровільному порядку суб'єкт господарювання ліквідується:

- ✓ за рішенням власника (власників) чи уповноважених ним органів;
- ✓ у зв'язку із закінченням строку, на який він створювався;
- ✓ у разі досягнення мети, заради якої його було створено.

Підставами для примусової ліквідації суб'єкта господарювання можуть бути:

– рішення суду про визнання недійсною державної реєстрації через допущені при його створенні порушення, які не можна усунути;

– у разі здійснення діяльності, що суперечить закону чи установчим документам на підставі рішення суду за таких підстав: провадження діяльності, що суперечить установчим документам або такої заборонена законом (систематичне та грубе порушення законодавства);

– як розмір статутного фонду господарського товариства стає меншим від мінімального визначеного законом;

– у разі визнання його в установленому порядку банкрутом.

Відповідно до статей 104 Цивільного кодексу України [4] та 59 Господарського кодексу України [9] юридична особа припиняється також в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або в результаті ліквідації.

Реорганізація суб'єкта господарювання – юридичної особи є формою його припинення шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення з наступним переходом до новостворених юридичних осіб усіх майнових прав та обов'язків колишнього суб'єкта господарської діяльності.

При реорганізації правонаступник відповідає за боргами реорганізованої особи в повному обсязі, незалежно від обсягу отриманих ним активів.

Відповідно до ст. 106 ЦК України реорганізація відбувається:

- за рішенням учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами;
- за судовим рішенням, прийнятим у випадках, передбачених законом;
- за рішенням органу державної влади, прийнятим у випадках, передбачених законом.

Видами реорганізації є злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення суб'єкта підприємницької діяльності (ст. 59 ГК України) [1].

У разі злиття суб'єктів господарювання усі майнові права та обов'язки кожного з них переходять до суб'єкта господарювання, що утворений внаслідок злиття. При злитті створюється новий суб'єкт господарювання з одночасним припиненням двох чи більшої кількості інших. Злиття вважається завершеним з моменту державної реєстрації новоутвореної юридичної особи та державної реєстрації припинення юридичних осіб, що припиняються в результаті злиття.

За умов приєднання одного або кількох суб'єктів господарювання до іншого суб'єкта господарювання до цього останнього переходять усі майнові права та обов'язки приєднаних суб'єктів господарювання. Тобто відбувається «поглинання» слабкого сильнішим. Приєднання вважається завершеним з моменту державної реєстрації відповідних змін до установчих документів та державної реєстрації припинення юридичних осіб, що припиняються в результаті приєднання.

У випадку поділу суб'єкта господарювання всі його майнові права і обов'язки переходять за роздільним актом (балансом) у відповідних частках до кожного з нових суб'єктів господарювання, що утворені внаслідок цього поділу. При цьому «старий» суб'єкт господарювання припиняється. Поділ вважається завершеним з моменту державної реєстрації новоутворених юридичних осіб та державної реєстрації припинення юридичної особи, що припиняється у результаті поділу.

У разі виділення одного або кількох нових суб'єктів господарювання до кожного з них переходять за роздільним актом (балансом) у відповідних частках майнові права і обов'язки реорганізованого суб'єкта. При цьому «старий» суб'єкт господарювання зберігає за собою певні майнові права та обов'язки і продовжує існування. Таким чином, виділення – це єдиний вид реорганізації, в якому вона не є формою припинення суб'єкта господарювання.

Відповідно до ст. 108 ЦК України перетворенням юридичної особи є зміна її організаційно-правової форми. У разі перетворення одного суб'єкта господарювання в інший до новоутвореного суб'єкта господарювання переходять усі майнові права і обов'язки попереднього суб'єкта господарювання. Перетворення вважається завершеним

з моменту державної реєстрації новоутвореної юридичної особи та державної реєстрації припинення юридичної особи, що припиняється у результаті перетворення [4].

Суттєва різниця між ліквідацією та реорганізацією полягає у тому, що в першому випадку має місце остаточне припинення будь-якої діяльності якогось суб'єкта господарювання, у другому – припинення його функціонування в конкретній організаційно-правовій формі із заміною на нову. В обох випадках «припинення суб'єкта господарювання» суб'єкт, що припиняється, більше не існуватиме. У зв'язку з ліквідацією суб'єкта припиниться і його діяльність, у зв'язку ж із реорганізацією вона триватиме, але вже не в колишній (яка існувала до реорганізації), а в новій організаційно-правовій формі суб'єкта господарювання [2].

Отже, сутність припинення діяльності суб'єктів господарювання полягає у зміні форми його діяльності (якщо має місце реорганізація), або повне припинення діяльності суб'єкта господарювання (тобто, остаточний розрахунок з кредиторами та виконання зобов'язань перед контрагентами, закриття банківських рахунків, закриття реєстрових записів в управліннях пенсійного фонду, податкової та інше).

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року N436-IV. Редакція від 21.10.2019 р. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Ільницький Ю. Реорганізація та ліквідація підприємств/ Ю. Ільницький // Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета «Все про бухгалтерський облік». – 2014. – №105. – ст.66-77 с.
3. Хаджинова О. В. Сучасні тенденції банкрутства підприємств в Україні / О. В. Хаджинова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1. – Т. 2. – С. 275–278.
4. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435–IV. Редакція від 02.11.2019 р. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ

*Гончарук В. С., бакалавр,
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доц. Герасименко Т. О.
Львівський торговельно-економічний університет*

Функціонування підприємств і організацій споживчої кооперації в умовах економічних трансформацій, які супроводжуються кризовими явищами, актуалізує проблему оцінки їх фінансового стану з точки зору її об'єктивності та відповідності реаліям господарювання. Основним джерелом інформації для оцінки фінансового стану є бухгалтерська звітність, яка виступає своєрідним фіксатором важливих подій щодо кожного аспекту діяльності споживчого товариства. Відповідно, аналіз фінансової звітності є процесом критичного вивчення інформації з метою розуміння господарських операцій споживчого товариства та прийняття виважених управлінських рішень. Саме аналіз фінансової звітності допомагає товариству виявити проблеми та розробити заходи, спрямовані на їх усунення або ж нейтралізацію, задля покращення фінансових показників діяльності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>